

SVRAB - informace

CO JE SVRAB ?

Je to celosvětově rozšířené infekční onemocnění kůže postihující všechny věkové skupiny obyvatelstva. Původcem onemocnění je roztoč zákožka svrabová - *Sarcoptes scabiei*, velikosti 0,3 x 0,4 mm. Samičky zákožek se zavrtávají pod rohovou vrstvou kůže a razí si tu chodbičky, do kterých kladou vajíčka. Vývoj samičky z vajíčka do dospělého jedince trvá 14 - 17 dní. Roztoč žije 3 - 6 týdnů, mimo tělo člověka jen několik dnů.

JAK DOCHÁZÍ K NÁKAZE ?

Zdrojem nákazy je osoba nemocná svrabem. Nákaza se šíří přímo - zákožky přecházejí z jednoho člověka na druhého při dlouhodobém přímém styku dvou osob, zejména při společném spaní v jedné posteli, méně často při tanci či sportu. Nepřímý kontakt prostřednictvím různých předmětů, jako je ložní prádlo, oblečení, ručníky, příkrývky, spací pytle, slamníky a pod. je možný.

K hromadným nákazám může docházet ve společných ubytovnách (noclehárny, tábořiště, autokempy, podnikové chaty aj.).

K infikování zdravé osoby stačí přenos jediné oplozené samičky roztoče. Úspěšnost přenosu ovšem úzce souvisí s množstvím roztočů na nakažené osobě.

Při zavlečení nákazy do rodiny bývá infikována v průměru skoro polovina jejích příslušníků. Nejčastěji mohou nákazu zavléci do rodiny její dospělí členové, nejméně často děti předškolního věku.

JAK SE NEMOC PROJEVUJE ?

Od nakažení až do objevení prvních příznaků svrabu uplynou průměrně 1 - 3 týdny. Typické pro zákožku svrabovou jsou chodbičky, které provrtává v kůži samička. Jsou to 2 - 4 mm dlouhé, klikaté, šedavé až načervenalé, lehce vyvýšené nitkovité proužky. Na konci chodbičky, kde sedí roztoč, je perleťově zbarvená hrudka. Zákožka vyhledává zejména místa s tenkou a jemnou rohovou vrstvou, jako jsou meziprstní prostory, zápěstí, okolí loketního kloubu, kůže břicha, hýždě a genitál.

V prvním období po nakažení zůstává pacient bez příznaků, i když populace zákožek postupně roste. V 1. - 3. týdnu se objevuje svědění, zejména večer při pobytu na lůžku nebo při prohrátí těla, které postupně sílí a může se stát až nesnesitelným. Svědění je způsobeno pohybem zákožek v kůži. Nemocný se intenzívně škrábe a do vzniklých ranek může vniknout druhotná infekce.

Zdrojem nákazy pro své okolí je nemocný po celou dobu nákazy až do likvidace zákožek a jejich vajíček; při neléčeném onemocnění několik měsíců i let.

Existuje i jiná klinická forma svrabu tzv. scabies čistotných, která je epidemiologicky velmi závažná. Onemocnění se vyskytuje zejména u osob se zvýšenou péčí o čistotu těla a vyznačuje se jen ojedinělými papulkami na obvyklých místech výskytu zákožky. Obtíže nejsou výrazné, proto pacient nevyhledává lékaře, ale je pro své okolí stálým zdrojem nákazy.

JAK SE CHRÁNÍME PŘED SVRABEM ?

Nejúčinnější ochranou je předejít vniknutí původce onemocnění do těla. Toho dosáhneme zejména dodržováním osobní hygieny každého jednotlivce.

Při výskytu onemocnění svrabem v rodině se současně s postiženým léčí všichni členové rodiny a osoby, které s ním přicházely do těsného kontaktu, i když nemají klinické příznaky, dle pokynů odborného lékaře. Pokud se nepodaří vyléčit najednou všechny osoby, které se s pacientem stýkají, vzájemné nákazy se pak mohou opakovat.

Osobní prádlo, ručníky, ložní prádlo vyvařit, vyprat, materiály z kůže a kožešiny ponechat v chladném /mrazivém / vzduchu minimálně 7 dní. Ostatní oděvy přežehlit žehličkou, popříp. použít i postřik vhodným insekticidem - např. Biolit P dle návodu výrobce.
Ošetření čalouněných povrchů a obuvi insekticidním přípravkem proti lezoucímu hmyzu (Biolit).
Po léčbě provést likvidaci krémů, mastí, lotionů, které přišli do přímého kontaktu s pokožkou (nabírání krému prsty, labuťěnka v pudru). Roztoči v těchto přípravcích přežívají až 7 dní.

Zdroj: internet
Upravila: RNDr. Kafková

MUDr. Jana Prattingerová
vedoucí protiepidemického odboru
KHS Libereckého kraje se sídlem v Liberci